

HET VERBETERD COMBIMODEL - VARIANT H

VOORSTEL STUURGROEP VAN EEN MODEL MET KOSTENTOEDELING PROFIJTGEDEELTE O.B.V. GEBIEDSKENMERKEN

1. BESCHRIJVING VAN HET MODEL

KORTE VERSIE

- Met de kostentoedeling worden de kosten van de watersysteemtaak van de waterschappen over de belanghebbende groepen verdeeld. Op dit moment worden de kosten tussen de eigenaren van gebouwen, van ongebouwde gronden en van natuurterreinen verdeeld o.b.v. de waarde van de onroerende zaken. In de categorie ongebouwd is in het huidige systeem de hoge waarde van wegen en spoorwegen opgenomen om belang en betaling in evenwicht te brengen. Het belangrijkste knelpunt dat daaruit voortvloeit is de invloed die deze hoge waarde van infrastructuur op de tarieven van de categorie ongebouwd heeft. Dit wordt de weeffout genoemd. Binnen het huidige stelsel kan dit niet worden opgelost. Het Verbeterd Combimodel lost dit probleem op door geen gebruik meer te maken van waarde als verdeelmaatstaf.
- In het Verbeterd Combimodel gebeurt de verdeling van de kosten op basis van gebiedskenmerken. De leidende gedachte hierbij is dat bij een hoge dichtheid van ongebouwd en natuur het belang van deze categorieën groter is dan wanneer sprake is van een lage dichtheid. Op basis van de oppervlakte per 1.000 inwoners voor ongebouwd en natuur, komt het waterschap op basis van een grafiek in bandbreedtes voor deze twee categorieën. Daarnaast kent het model ook bandbreedtes voor de categorieën ingezetenen en gebouwd.
- De afwegingsruimte die in het model aanwezig is, is bedoeld om de algemene besturen voldoende mogelijkheden te geven om de specifieke omstandigheden in het gebied en van de taakuitoefening tot uitdrukking te brengen in de uiteindelijke kostenaandelen van de vier betalende categorieën.

LANGE VERSIE

Inleiding

Het huidige belastingstelsel van de waterschappen bevat een aantal urgente knelpunten. Binnen de watersysteemheffing zijn dit de weeffout¹ en het feit dat sommige waterschappen er niet meer in slagen om tussen de betalende categorieën een gelijkmatige tariefontwikkeling te realiseren. Eind 2019 hebben de waterschappen afgesproken dat zij aan een oplossing voor deze knelpunten zullen werken en voorstellen voor aanpassing van het belastingstelsel zullen doen. Het Verbeterd Combimodel is een van de oplossingsrichtingen die de waterschappen in verband hiermee hebben ontwikkeld.

Het Verbeterd Combimodel is ontwikkeld ter vervanging van de huidige kostentoedelingsmethode. Het is dus de methode aan de hand waarvan de waterschappen de kosten van de watersysteemtaak voortaan over de vier categorieën ingezetenen, eigenaren van gebouwen, eigenaren van ongebouwde grond en eigenaren van natuurterreinen zullen verdelen. De ingezetenen brengen het zogenaamde solidariteits-

¹ De weeffout vloeit voort uit het feit dat het kostenaandeel en daarmee het tarief van de categorie ongebouwd voor een belangrijk deel is gerelateerd aan de hoge waarde van wegen en spoorwegen die tot de categorie ongebouwd behoren. Omdat de heffingsmaatstaf de oppervlakte (aantal hectares) is, is het vooral de agrarische sector (veel oppervlakte) die de gevolgen ondervindt van een verandering van de waarde danwel het areaal ongebouwd. Deze autonome ontwikkelingen hebben geleid tot relatief grote stijgingen van het tarief van ongebouwd in vergelijking met de tarieven van de categorieën ingezetenen, gebouwd en natuur. Vooral in gebieden met een hoge dichtheid (en daarmee een hoge waarde) van infrastructuur worden de tariefstijgingen voor agrarisch ongebouwd door veel waterschappen als onredelijk en onbillijk ervaren. Toekomstige uitbreiding van de infrastructuur en afname van agrarisch ongebouwd zullen dit effect versterken.

gedeelte van de watersysteemheffing op, de drie groepen eigenaren doen dat samen voor het profijtgedeelte van de heffing. Door middel van de kosten-toedelingsmethode wordt bepaald welke categorie welk deel van de kosten moet opbrengen.

Solidariteitsgedeelte: kostenaandeel ingezetenen

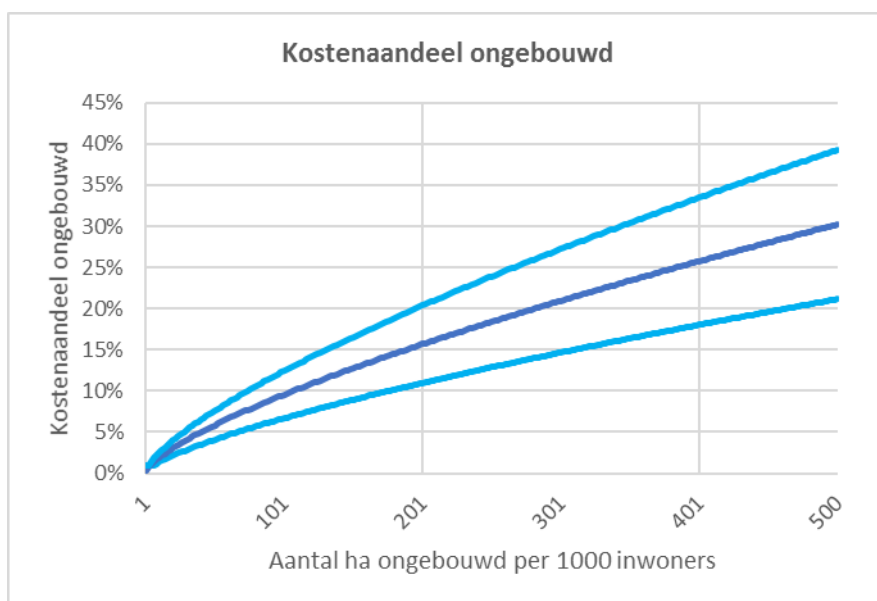
Net als in de huidige methode wordt in het Verbeterd Combimodel eerst een eerste beeld bepaald van welk deel van de kosten door de ingezetenen moet worden opgebracht. Het model brengt hierin geen veranderingen. Dit gebeurt dus net zoals nu op basis van de bevolkingsdichtheid in het gebied van het waterschap. Een dichtbevolkt beheergebied betekent een groter kostenaandeel voor de ingezetenen dan in een dunbevolkt gebied.

Profijtgedeelte: kostenaandelen gebouwd, ongebouwd en natuur

De kosten die reteren worden vervolgens over de drie ‘eigenarencategorieën’ verdeeld. Dit gebeurt in het Verbeterd Combimodel op een wezenlijk andere manier dan in de huidige kostentoedelingsmethode. Niet zoals nu de economische waarde van de categorieën, maar gebiedskenmerken in de zin van de ongebouwde en de natuurdichtheid bepalen de kostenaandelen. Bij de kostentoedeling op basis van het Verbeterd Combimodel draait het dus om de mate waarin in het gebied van het waterschap sprake is van natuur of van ongebouwde gronden. Hierbij geldt een vergelijkbare redenering als voor het aandeel voor de inwoners: bij een grotere dichtheid van ongebouwd en van natuur is het profijt van de categorie ongebouwd resp. natuur groter dan wanneer sprake is van een geringere dichtheid en andersom. Omdat in de kostentoedeling geen gebruik meer wordt gemaakt van de waarde, wordt ook de weeffout opgelost.

Kostenaandeel ongebouwd

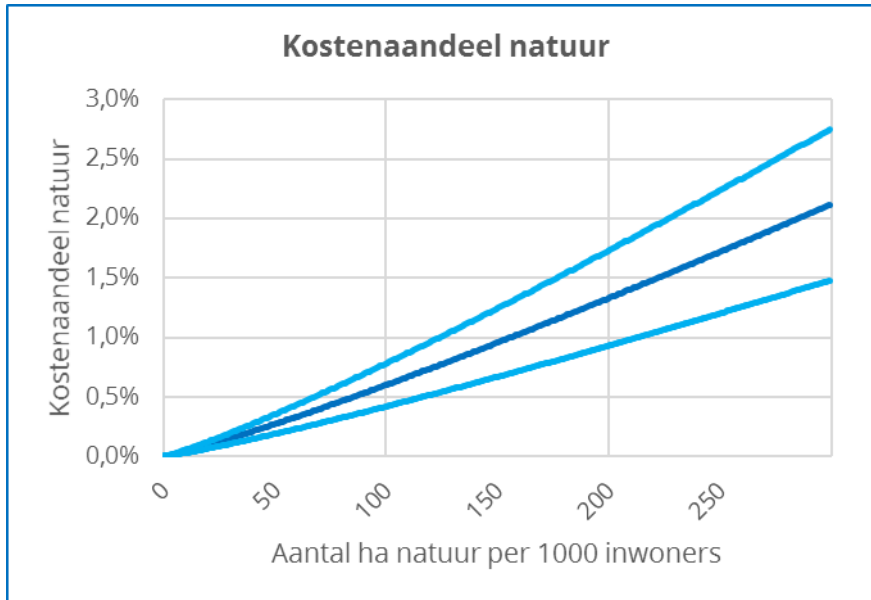
De ongebouwde dichtheid wordt afgemeten aan het aantal hectaren ongebouwd per 1000 inwoners. Infrastructuur is in het Verbeterd Combimodel net als nu onderdeel van de categorie ongebouwd. Gebaseerd op statistische verbanden kent het model een lijn waarin het basis-kostenaandeel moet worden afgelezen.² In de figuur hieronder is dit de donkerblauwe lijn. Ten opzichte van de plaats op de lijn is er een bandbreedte van + en - 30% waarbinnen het kostenaandeel moet worden bepaald. De lichtblauwe lijnen vormen de grenzen van deze bandbreedte. De ondergrens van het kostenaandeel ongebouwd bedraagt 1%.

² Zie bijlage 1 voor de wijze waarop deze zijn bepaald en hoe deze voor de waterschappen uitpakken.

Kostenaandeel natuur

De natuurdichtheid wordt uitgedrukt met het aantal hectaren natuur per 1000 inwoners in het gebied van het waterschap. Eveneens gebaseerd op statistische verbanden geeft de volgende figuur de lijn en de bandbreedte voor het kostenaandeel natuur weer. De ondergrens van het kostenaandeel natuur bedraagt 0,01%. Er is een bandbreedte van + en - 30% t.o.v. het kostenaandeel dat uit de donderblauwe lijn resulteert.

Kostenaandeel gebouw

Op de hiervoor beschreven wijze zijn er voor een waterschap bandbreedtes voor de kostenaandelen van de categorieën ingezetenen, ongebouwd en natuur. Daardoor is er in het Verbeterd Combimodel ook automatisch een bandbreedte voor het kostenaandeel van de vierde categorie gebouw. De bandbreedte voor gebouw is in het Verbeterd Combimodel dus de resultante van de bandbreedtes van de drie andere categorieën.

Totale kostentoedeling

Het bestuur maakt uiteindelijk keuzes binnen de vier bandbreedtes. De afwegingsruimte die in het model aanwezig is, is bedoeld om de algemene besturen voldoende mogelijkheden te geven om de specifieke omstandigheden in het gebied en van de taakuitoefening tot uitdrukking te brengen in de uiteindelijke kostenaandelen van alle betalende categorieën.

Overige aspecten van het Verbeterd Combimodel

▪ **Tariefdifferentiatie wegen**

De tariefdifferentiatie voor verharde openbare wegen wordt in het Verbeterd Combimodel beperkt tot een tariefdifferentiatie van maximaal 100%. De mogelijkheid die een aantal waterschappen in het huidige stelsel hebben om het tarief voor verharde openbare wegen met maximaal 400% te differentiëren, komt dus te vervallen. De reden hiervoor is dat de tariefdifferentiatie van 400% in 2012 in de wet is opgenomen als tijdelijk instrument om de effecten van de weeffout te mitigeren. Omdat de weeffout in het Verbeterd Combimodel op een structurele manier wordt opgelost, is de tariefdifferentiatie van 400% niet meer nodig. De mogelijkheid om het tarief voor verharde openbare wegen op inhoudelijke gronden (wegen veroorzaken in verband met hun versnelde afstroming waterbezwaar en leiden dus tot hogere kosten voor het waterschap) met maximaal 100% te differentiëren, blijft in stand.

▪ **Overige tariefdifferentiaties**

De overige tariefdifferentiaties blijven in het Groepswaardemodel ongewijzigd.

De volgende tabel geeft de belangrijkste kenmerken van het Verbeterd Combimodel weer.

Verbeterd Combimodel - Variant H									
Groepen belanghebbenden (ongewijzigd)	<ul style="list-style-type: none"> - ingezetenen - eigenaren gebouwde onroerende zaken - eigenaren ongebouwde onroerende zaken - eigenaren natuurterreinen 								
Kostentoedeling solidariteitsdeel (ongewijzigd)	Op basis van de bevolkingsdichtheid, hoe hoger de bevolkingsdichtheid, hoe hoger het kostenaandeel								
Kostentoedeling profijtdeel	O.b.v. de gebiedskenmerken 'aantal ha ongebouwd per 1.000 inwoners' en 'aantal ha natuur per 1.000 inwoners' zijn er voor elk van de categorieën ongebouwd en natuur drie bandbreedtes. Een waterschap komt o.b.v. gebiedskenmerken in drie bandbreedtes terecht, voor ingezetenen, ongebouwd en natuur, waardoor er voor gebouwd automatisch ook een bandbreedte is. Binnen de vier bandbreedtes, bepaalt het waterschapsbestuur de uiteindelijke kostenaandelen voor de vier categorieën.								
Bandbreedtes kostenaandelen	<ul style="list-style-type: none"> - ingezetenen (ongewijzigd): <table border="1" style="margin-left: 40px;"> <thead> <tr> <th>Inwonerdichtheid (inwoners per km²)</th> <th>Bandbreedte kostenaandeel ingezetenen</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td><= 500</td> <td>20% - 30%</td> </tr> <tr> <td>500 - 1000</td> <td>31% - 40%</td> </tr> <tr> <td>> 1000</td> <td>41% - 50%</td> </tr> </tbody> </table> <p style="margin-left: 40px;">Waterschappen kunnen het aandeel boven het maximum van de bandbreedte met maximaal 10% verhogen.</p> <ul style="list-style-type: none"> - ongebouwd: een bandbreedte van + en - 30% t.o.v. het o.b.v. een lijn bepaald kostenaandeel - natuur: een bandbreedte van + en - 30% t.o.v. het o.b.v. een lijn bepaald kostenaandeel - gebouwd: een bandbreedte per waterschap die bepaald wordt door de bandbreedtes voor ingezetenen, ongebouwd en natuur 	Inwonerdichtheid (inwoners per km ²)	Bandbreedte kostenaandeel ingezetenen	<= 500	20% - 30%	500 - 1000	31% - 40%	> 1000	41% - 50%
Inwonerdichtheid (inwoners per km ²)	Bandbreedte kostenaandeel ingezetenen								
<= 500	20% - 30%								
500 - 1000	31% - 40%								
> 1000	41% - 50%								
Tariefdifferentiaties	<ul style="list-style-type: none"> - wegen tot max. 100% hoger (nu voor 7 waterschappen tot max. 400% hoger) - buitendijks tot max. 75% lager) - bemalen gebied tot max. 100% hoger) ongewij- - waterberging tot max. 75% lager) zigd - glasopstanden tot max. 100% hoger) 								
Heffingsmaatstaven (ongewijzigd)	<ul style="list-style-type: none"> - ingezetenen: huishouden - gebouwd: WOZ-waarde - ongebouwd: oppervlakte - natuur: oppervlakte 								

2. WERKING VAN HET MODEL

Stap 1: Vertrekpunt voor het ingezetenaandeel

Ook in het Verbeterd Combimodel wordt net zoals in de huidige methode als eerste stap bepaald in welke klasse van bevolkingsdichtheid het waterschap zit. Op basis hiervan wordt duidelijk binnen welke bandbreedte het kostenaandeel van de ingezetenen uiteindelijk door het bestuur moet worden vastgesteld. Binnen deze bandbreedte wordt een voorlopig kostenaandeel gekozen.

Stap 2: Vertrekpunt kostenaandelen gebouwd, ongebouwd en natuur

Het resterende deel van de kosten (100% -/- het voorlopig kostenaandeel ingezetenen) wordt door de drie eigenarengroepen opgebracht, door gebouwd, ongebouwd en natuur dus. Voor de kostenaandelen van ongebouwd en natuur kent het Verbeterd Combimodel een lijn die het verband tussen de areaaldichtheid en het kostenaandeel weergeeft. Op basis van het aantal ha's gebouwd resp. natuur per 1.000 inwoners zijn er voor het waterschap op basis van de lijnen bandbreedtes voor de kostenaandelen van de categorieën ongebouwd en natuur. Op de hiervoor beschreven wijze zijn er voor een waterschap bandbreedtes voor de kostenaandelen van de categorieën ingezetenen, ongebouwd en natuur. Daardoor is er ook automatisch een bandbreedte voor het kostenaandeel van de vierde categorie gebouwd.

Stap 3: Bestuurlijke overwegingen bij het komen tot de uiteindelijke kostenaandelen

Na het voorbereidende traject heeft het algemeen bestuur in de finale fase van de kostentoedeling de mogelijkheid om op basis van een transparante, bestuurlijke afweging de kostenaandelen van elk van de vier categorieën te bepalen. Hierbij weegt het bestuur dus de belangen van zowel ingezetenen, ongebouwd, natuur als gebouwd mee. De afwegingsruimte die in het model aanwezig is, is bedoeld om de algemene besturen voldoende mogelijkheden te geven om de specifieke gebiedsomstandigheden en taakuitoefening tot uitdrukking te brengen in de uiteindelijke kostenaandelen. Omdat het hier echt om maatwerk voor ieder waterschap gaat, kan op voorhand niet limitatief worden aangegeven welke overwegingen een rol spelen. De Taskforce Van Erkelens zei in 2011 over een vergelijkbare model het volgende: "De taskforce vindt het niet nodig om voor het gebruik van de bandbreedte nadere regels te formuleren. De waterschapsspecifieke omstandigheden laten zich immers moeilijk in landelijk toepasbare regels vatten. Wel zal ieder waterschap de keuzes binnen de aangegeven bandbreedten goed met de eigen specifieke omstandigheden inhoudelijk moeten onderbouwen. Daarbij moet bedacht worden dat met de toepassing van dit model de kostentoedeling langjarig wordt vastgelegd."

Er kunnen wel enkele voorbeelden van aspecten worden gegeven die een rol kunnen spelen in de bestuurlijke overwegingen bij het bepalen van de kostenaandelen.

Als eerste zijn er gebiedskenmerken waarmee rekening gehouden zou kunnen worden, zoals bijvoorbeeld:

- zijn wij dicht- of dunbevolkt?;
- hebben wij veel of weinig gebied dat direct wordt beschermd door primaire waterkeringen?;
- hebben wij veel of weinig primaire waterkeringen?;
- hebben wij veel of weinig niet-primaire waterkeringen?;
- hebben wij veel of weinig agrarische bedrijvigheid?;
- hebben wij veel of weinig natuur?;
- is ons gebied met name bemalen of vrij afstromend?;
- hebben wij veel of weinig recreatieve voorzieningen?;

Daarnaast zou een bestuur bij het vaststellen van de definitieve kostenaandelen rekening kunnen houden met eventuele diensten die vanuit betalende categorieën ten behoeve van het waterbeheer worden

geleverd. Zo kunnen agrariërs en natuurterreinbeheerders verschillende diensten aan de waterschappen leveren, bijvoorbeeld in de vorm van 'bijdragen in natura' (zoals maaien en baggeren).

Een volgend aspect dat het bestuur in zijn overwegingen bij het bepalen van de kostenaandelen kan betrekken is het eventuele verminderde belang dat natuurterreinen bij de voorzieningen van het waterschap hebben als gevolg van verdroging die veroorzaakt wordt door waterhuishoudkundige maatregelen.

Een volgend voorbeeld van een afweging door het bestuur kan zijn het meer met elkaar in evenwicht brengen van de kostenaandelen ingezetenen en gebouwd. Als gevolg van het huidige systeem van kosten-toedeling is op dit moment in een dichtbevolkt waterschap het kostenaandeel van de ingezetenen over het algemeen hoog en het kostenaandeel van gebouwd laag. Dit terwijl de bebouwingsdichtheid in een dichtbevolkt gebied over het algemeen ook hoog is. Op dit moment heeft het bestuur geen mogelijkheden hier iets aan te doen. De bestuurlijke ruimte van het Verbeterd Combimodel biedt deze mogelijkheden wel.

Het toegroeien naar tarieven die aanvaardbaar zijn in het waterschapgebied vormt het volgende voorbeeld van bestuurlijke overwegingen die in de finale fase van de kostentoedeling kunnen plaatsvinden.

Op grond van dit soort afwegingen komt het bestuur uiteindelijk tot kostenaandelen die het belang/profijt van de vier categorieën naar haar oordeel evenwichtig representeren. Ieder waterschap zal zijn keuzes binnen de ruimte die het model biedt op basis van de eigen specifieke omstandigheden inhoudelijk moeten onderbouwen.

Stap 4: Het bestuur stelt de uiteindelijke kostenaandelen vast

De percentages die uit de vorige stap resulteren worden in de ontwerp-kostentoedelingsverordening opgenomen. In de toelichting op deze ontwerp-verordening worden de overwegingen van het bestuur op hoofdlijnen weergegeven, zodat zij zowel binnen het waterschap als richting de omgeving transparant worden. De ontwerp-kostentoedelingsverordening doorloopt het hiervoor geldende bestuurlijke besluitvormingstraject.

3 RESULTATEN FINANCIËLE DOORREKENINGEN

3.1 Inleiding

Om inzicht te geven in de financiële effecten die dit model kan hebben, zijn in deze paragraaf de resultaten van enkele doorrekeningen opgenomen. Net zoals bij de andere modellen is het ingezetenaandeel gelijk gehouden aan datgene wat de waterschappen in 2020 hebben gehanteerd. Voor natuur is steeds uitgegaan van het huidige kostenaandeel en voor waterschappen waarvan het huidige kostenaandeel natuur buiten de bandbreedte ligt van de dichtstbij liggende grens van de bandbreedte. Er is dus alleen gevarieerd met het kostenaandeel ongebouwd. De tariefdifferentiatie wegen is voor ieder waterschap op 100% gesteld.

De financiële effecten van de volgende, theoretische situaties³ zijn in beeld gebracht:

- een keuze door alle besturen voor een kostenaandeel ongebouwd dat overeenkomt met het huidige;
- een keuze door alle besturen voor de ondergrens van de bandbreedte ongebouwd;
- een keuze door alle besturen voor de bovengrens van de bandbreedte ongebouwd.

³ Theoretisch, omdat ieder waterschapsbestuur immers zelf de eigen plaats binnen de bandbreedte bepaalt.

In het vervolg wordt met name inzicht gegeven in de effecten op de tarieven van de betalende categorieën en de lastendruk van een negental standaardprofielen voor huishoudens en bedrijven. Wat betreft de financiële consequenties zijn nog de volgende noties van belang:

- a. de financiële consequenties zijn gebaseerd op de cijfer van de waterschappen over het jaar 2020. Voor de wijze waarop naar deze consequenties gekeken moet worden wordt verwezen naar bijlage 2 van deze notitie, waarin wordt aangegeven dat de uitkomsten een indicatief karakter hebben;
- b. in het Verbeterd Combimodel vervalt de mogelijkheid die zeven waterschappen hebben om de tariefdifferentiatie wegen hoger dan 100% vast te stellen (maximum 400%). Omdat al deze waterschappen momenteel ook een tariefdifferentiatiepercentage hoger dan 100% hanteren, geldt voor hen dat als zij in het Verbeterd Combimodel hetzelfde kostenaandeel ongebouwd zouden hanteren als nu in het huidige stelsel, dit leidt tot een verhoging van het tarief voor ongebouwd. De betreffende waterschappen zullen bij hun eerste kostentoedeling op basis van het Verbeterd Combimodel met dit effect rekening moeten houden.

3.2 Resultaten met huidig kostenaandeel ongebouwd

Met als aantekening dat het hier om slechts een illustratie gaat – waterschapsbesturen kunnen immers de eigen plaats binnen de bandbreedte bepalen – zijn de resultaten voor de situatie dat alle waterschappen in de kostentoedeling op het huidige kostenaandeel ongebouwd zouden uitkomen als volgt:

Landelijke opbrengst in miljoenen euro's en verandering opbrengst in %'

Categorie	Opbrengst Huidig	Opbrengst Variant H	Verandering opbrengst
Ingezetenen	659	659	-
Gebouwd	738	738	-
Agrarisch	162	171	+ 5%
Spoorwegen	1	1	+ 10%
Wegen	30	21	- 31%
Bouwpercelen	2	2	+ 8%
overig ongebouwd	3	3	+ 18%
Natuur	4	4	+ 1%
Totaal	1598	1598	-

In deze situatie zouden de lastenverschuivingen beperkt zijn. Binnen het ongebouwd zien we een relatief grote daling voor de subcategorie wegen, die wordt veroorzaakt door het beperken van het maximum van de tariefdifferentiatie wegen tot 100% in het Verbeterd Combimodel. De stijging van de kosten voor agrarische gronden, spoorwegen, bouwpercelen en overige onbebouwde gronden heeft dezelfde oorzaak. Zoals in paragraaf 3.1 is aangegeven, zou een gelijkblijvend kostenaandeel ongebouwd door het vervallen van de tariefdifferentiatie wegen tot stijging van het tarief ongebouwd leiden. De waterschappen zullen bij hun eerste kostentoedeling op basis van het Verbeterd Combimodel met dit effect rekening moeten houden.

3.3 Resultaten ondergrens bandbreedte ongebouwd

Als alle waterschappen zouden kiezen voor het minimum van de bandbreedte ongebouwd zouden de uitkomsten als volgt zijn.

Landelijke opbrengst in miljoenen euro's en verandering opbrengst in %

Categorie	Opbrengst Huidig	Opbrengst Variant H	Verandering opbrengst
ingezetenen	659	659	-
gebouwd	738	805	+ 9%
agrarisch	162	114	- 30%
spoorwegen	1	0	- 30%
wegen	30	13	- 56%
bouwpercelen	2	1	- 29%
overig ongebouwd	3	2	- 28%
natuur	4	4	+ 1,3%
Totaal	1598	1598	-

Tarieven in euro's en %'s

Waterschap	Huidig tarief ongebouwd	Nieuw tarief ongebouwd	Huidig tarief wegen	Nieuw tarief wegen	Huidig tarief gebouwd	Nieuw tarief gebouwd	Huidig tarief natuur	Nieuw tarief natuur
Aa en Maas	83,98	56,51	167,96	113,03	0,03505%	0,03797%	4,98	4,98
Amstel, Gooi en Vecht	102,36	85,90	204,72	171,81	0,01227%	0,01264%	0,64	0,64
Brabantse Delta	65,69	53,47	328,47	106,93	0,03281%	0,03530%	5,29	5,29
De Dommel	57,04	46,58	114,08	93,16	0,02054%	0,02136%	2,51	2,51
De Stichtse Rijnlanden	97,76	60,79	195,52	121,57	0,02391%	0,02559%	3,78	3,78
Delfland	125,34	110,75	626,72	221,49	0,02255%	0,02407%	3,36	3,36
Drents Overijsselse Delta	80,37	59,80	160,75	119,61	0,04219%	0,04683%	4,59	5,51
Fryslân	96,52	70,85	193,04	141,69	0,06585%	0,07565%	6,81	6,81
Hollands Noorderkwartier	113,96	80,87	441,04	161,73	0,04070%	0,04440%	5,56	5,56
Hollandse Delta	109,65	69,30	548,24	138,61	0,02958%	0,03399%	5,61	5,61
Hunze en Aa's	69,09	50,04	138,18	100,08	0,04812%	0,05481%	5,78	5,78
Limburg	54,40	45,77	272,00	91,53	0,02615%	0,02821%	3,51	3,51
Noorderzijvest	81,39	61,68	162,78	123,35	0,05940%	0,06546%	6,83	6,83
Rijn en IJssel	61,80	41,41	123,60	82,82	0,02989%	0,03359%	4,10	4,10
Rijnland	84,85	74,61	424,27	149,22	0,02266%	0,02390%	3,02	3,02
Rivierenland	88,64	69,64	443,20	139,28	0,04380%	0,04796%	5,47	5,47
Scheldestromen	72,99	62,62	145,97	125,24	0,04662%	0,05001%	6,01	6,01
Schieland en de Krimpenerwaard	95,54	76,50	191,09	153,00	0,02305%	0,02380%	3,38	3,38
Vallei & Veluwe	53,85	41,32	107,69	82,64	0,01988%	0,02082%	2,67	2,67
Vechtstromen	70,89	48,72	141,79	97,43	0,03696%	0,04093%	4,67	4,67
Zuiderzeeland	100,36	58,83	200,72	117,66	0,04343%	0,05339%	9,62	9,62

Lastendruk in euro's en ontwikkeling in %'s

Waterschap	Eenpersoonshuishouden huur			Meerpersoonshuishouden huur			Eenpersoonshuishouden koop			Meerpersoonshuishouden koop		
	Huidig	Nieuw	Ontwikkeling	Huidig	Nieuw	Ontwikkeling	Huidig	Nieuw	Ontwikkeling	Huidig	Nieuw	Ontwikkeling
Aa en Maas	111	111	0,0%	209	209	0,0%	181	187	3,2%	279	285	2,1%
Amstel, Gooi en Vecht	169	169	0,0%	279	279	0,0%	194	195	0,4%	304	305	0,2%
Brabantse Delta	119	119	0,0%	235	235	0,0%	185	190	2,7%	301	306	1,7%
De Dommel	93	93	0,0%	192	192	0,0%	134	136	1,2%	233	235	0,7%
De Stichtse Rijnlanden	148	148	0,0%	277	277	0,0%	196	199	1,7%	325	328	1,0%
Delfland	217	217	0,0%	404	404	0,0%	262	265	1,2%	449	452	0,7%
Drents Overijsselse Delta	158	158	0,0%	273	273	0,0%	243	252	3,8%	357	367	2,6%
Fryslân	158	158	0,0%	274	274	0,0%	289	309	6,8%	406	426	4,8%
Hollands Noorderkwartier	162	162	0,0%	272	272	0,0%	243	250	3,0%	354	361	2,1%
Hollandse Delta	166	166	0,0%	290	290	0,0%	225	234	3,9%	349	358	2,5%
Hunze en Aa's	149	149	0,0%	298	298	0,0%	245	259	5,5%	394	407	3,4%
Limburg	116	116	0,0%	220	220	0,0%	168	172	2,5%	273	277	1,5%
Noorderzijvest	157	157	0,0%	288	288	0,0%	276	288	4,4%	407	419	3,0%
Rijn en IJssel	117	117	0,0%	223	223	0,0%	176	184	4,2%	283	291	2,6%
Rijnland	167	167	0,0%	290	290	0,0%	212	215	1,2%	335	337	0,7%
Rivierenland	165	165	0,0%	275	275	0,0%	253	261	3,3%	363	371	2,3%
Scheldestromen	157	157	0,0%	281	281	0,0%	250	257	2,7%	375	381	1,8%
Schieland en de Krimpenerwaard	156	156	0,0%	256	256	0,0%	202	204	0,7%	303	304	0,5%
Vallei & Veluwe	111	111	0,0%	219	219	0,0%	150	152	1,2%	259	261	0,7%
Vechtstromen	131	131	0,0%	235	235	0,0%	205	213	3,9%	309	317	2,6%
Zuiderzeeland	146	146	0,0%	265	265	0,0%	233	253	8,6%	352	372	5,7%

Lastendruk in euro's en ontwikkeling in %'s

Waterschap	Agrarisch bedrijf			Natuurterrein			Groothandel			Productiebedrijf voedingsmiddelen			Wegen		
	Huidig	Nieuw	Ontwikkeling	Huidig	Nieuw	Ontwikkeling	Huidig	Nieuw	Ontwikkeling	Huidig	Nieuw	Ontwikkeling	Huidig	Nieuw	Ontwikkeling
Aa en Maas	3.647	2.560	-29,8%	4.982	4.982	0,0%	1.185	1.255	5,9%	18.930	19.280	1,9%	83.979	56.514	-32,7%
Amstel, Gooi en Vecht	4.308	3.651	-15,2%	638	638	0,0%	679	688	1,3%	17.948	17.992	0,2%	102.361	85.903	-16,1%
Brabantse Delta	2.933	2.454	-16,3%	5.288	5.288	0,0%	1.194	1.253	5,0%	21.338	21.636	1,4%	164.233	53.466	-67,4%
De Dommel	2.513	2.097	-16,5%	2.509	2.509	0,0%	840	860	2,3%	17.333	17.431	0,6%	57.042	46.579	-18,3%
De Stichtse Rijnlanden	4.200	2.727	-35,1%	3.783	3.783	0,0%	1.025	1.066	3,9%	22.213	22.415	0,9%	97.762	60.786	-37,8%
Delfland	5.384	4.807	-10,7%	3.360	3.360	0,0%	1.196	1.232	3,1%	30.756	30.939	0,6%	313.358	110.746	-64,7%
Drents Overijsselse Delta	3.555	2.751	-22,6%	4.593	5.510	20,0%	1.413	1.525	7,9%	22.246	22.804	2,5%	80.373	59.803	-25,6%
Fryslân	4.299	3.311	-23,0%	6.806	6.806	0,0%	1.989	2.224	11,8%	25.404	26.580	4,6%	96.520	70.845	-26,6%
Hollands Noorderkwartier	4.887	3.578	-26,8%	5.562	5.562	0,0%	1.363	1.452	6,5%	21.453	21.897	2,1%	220.520	80.865	-63,3%
Hollandse Delta	4.690	3.094	-34,0%	5.612	5.612	0,0%	1.143	1.249	9,3%	22.095	22.625	2,4%	274.121	69.305	-74,7%
Hunze en Aa's	3.179	2.443	-23,1%	5.778	5.778	0,0%	1.674	1.835	9,6%	28.037	28.841	2,9%	69.092	50.039	-27,6%
Limburg	2.437	2.100	-13,8%	3.509	3.509	0,0%	993	1.043	5,0%	18.816	19.063	1,3%	136.000	45.766	-66,3%
Noorderzijvest	3.690	2.926	-20,7%	6.834	6.834	0,0%	1.886	2.031	7,7%	26.853	27.580	2,7%	81.391	61.676	-24,2%
Rijn en IJssel	2.752	1.951	-29,1%	4.100	4.100	0,0%	1.091	1.180	8,1%	19.616	20.060	2,3%	61.802	41.409	-33,0%
Rijnland	3.669	3.264	-11,0%	3.021	3.021	0,0%	973	1.003	3,1%	21.109	21.258	0,7%	212.137	74.609	-64,8%
Rivierenland	3.886	3.142	-19,1%	5.465	5.465	0,0%	1.436	1.536	7,0%	21.750	22.250	2,3%	221.598	69.639	-68,6%
Scheldestromen	3.293	2.892	-12,2%	6.010	6.010	0,0%	1.555	1.637	5,2%	24.303	24.710	1,7%	72.986	62.619	-14,2%
Schieland en de Krimpenerwaard	4.064	3.305	-18,7%	3.380	3.380	0,0%	903	921	2,0%	17.769	17.859	0,5%	95.543	76.502	-19,9%
Vallei & Veluwe	2.396	1.898	-20,8%	2.668	2.668	0,0%	856	878	2,6%	18.610	18.723	0,6%	53.846	41.321	-23,3%
Vechtstromen	3.140	2.269	-27,7%	4.672	4.672	0,0%	1.252	1.347	7,6%	20.080	20.557	2,4%	70.893	48.715	-31,3%
Zuiderzeeland	4.367	2.745	-37,1%	9.621	9.621	0,0%	1.459	1.698	16,4%	23.061	24.257	5,2%	100.359	58.832	-41,4%

3.4 Resultaten bovengrens bandbreedte ongebouwd

Als alle waterschappen zouden kiezen voor het maximum van de bandbreedte voor ongebouwd leidt dit tot de volgende uitkomsten.

Landelijke opbrengst in miljoenen euro's en verandering opbrengst in %'

Categorie	Opbrengst Huidig	Opbrengst Variant H	Verandering opbrengst
ingezetenen	659	659	-
gebouwd	738	693	- 6%
agrarisch	162	211	+ 30%
spoorwegen	1	1	+ 30%
wegen	30	25	- 18%
bouwpercelen	2	2	+ 31%
overig ongebouwd	3	3	+ 34%
natuur	4	4	+ 1%
Totaal	1598	1598	-

Tarieven in euro's en %'s

Waterschap	Huidig tarief ongebouwd	Nieuw tarief ongebouwd	Huidig tarief wegen	Nieuw tarief wegen	Huidig tarief gebouwd	Nieuw tarief gebouwd	Huidig tarief natuur	Nieuw tarief natuur
Aa en Maas	83,98	104,95	167,96	209,91	0,03505%	0,03359%	4,98	4,98
Amstel, Gooi en Vecht	102,36	159,54	204,72	319,07	0,01227%	0,01172%	0,64	0,64
Brabantse Delta	65,69	99,29	328,47	198,59	0,03281%	0,03133%	5,29	5,29
De Dommel	57,04	86,50	114,08	173,01	0,02054%	0,01914%	2,51	2,51
De Stichtse Rijnlanden	97,76	112,89	195,52	225,78	0,02391%	0,02364%	3,78	3,78
Delfland	125,34	205,67	626,72	411,34	0,02255%	0,02299%	3,36	3,36
Drents Overijsselse Delta	80,37	111,06	160,75	222,13	0,04219%	0,03645%	4,59	5,51
Fryslân	96,52	131,57	193,04	263,14	0,06585%	0,05452%	6,81	6,81
Hollands Noorderkwartier	113,96	150,18	441,04	300,36	0,04070%	0,03922%	5,56	5,56
Hollandse Delta	109,65	128,71	548,24	257,42	0,02958%	0,03052%	5,61	5,61
Hunze en Aa's	69,09	92,93	138,18	185,86	0,04812%	0,04114%	5,78	5,78
Limburg	54,40	84,99	272,00	169,99	0,02615%	0,02485%	3,51	3,51
Noorderzijvest	81,39	114,54	162,78	229,08	0,05940%	0,05074%	6,83	6,83
Rijn en IJssel	61,80	76,90	123,60	153,80	0,02989%	0,02786%	4,10	4,10
Rijnland	84,85	138,56	424,27	277,12	0,02266%	0,02224%	3,02	3,02
Rivierenland	88,64	129,33	443,20	258,66	0,04380%	0,04162%	5,47	5,47
Scheldestromen	72,99	116,29	145,97	232,58	0,04662%	0,03572%	6,01	6,01
Schieland en de Krimpenerwaard	95,54	142,08	191,09	284,15	0,02305%	0,02226%	3,38	3,38
Vallei & Veluwe	53,85	76,74	107,69	153,48	0,01988%	0,01884%	2,67	2,67
Vechtstromen	70,89	90,47	141,79	180,94	0,03696%	0,03447%	4,67	4,67
Zuiderzeeland	100,36	109,26	200,72	218,52	0,04343%	0,04218%	9,62	9,62

Lastendruk in euro's en ontwikkeling in %'s

Waterschap	Eenpersoonshuizen huur			Meerpersoonshuizen huur			Eenpersoonshuizen koop			Meerpersoonshuizen koop		
	Huidig	Nieuw	Ontwikkeling	Huidig	Nieuw	Ontwikkeling	Huidig	Nieuw	Ontwikkeling	Huidig	Nieuw	Ontwikkeling
Aa en Maas	111	111	0,0%	209	209	0,0%	181	178	-1,6%	279	276	-1,0%
Amstel, Gooi en Vecht	169	169	0,0%	279	279	0,0%	194	193	-0,6%	304	303	-0,4%
Brabantse Delta	119	119	0,0%	235	235	0,0%	185	182	-1,6%	301	298	-1,0%
De Dommel	93	93	0,0%	192	192	0,0%	134	131	-2,1%	233	231	-1,2%
De Stichtse Rijnlanden	148	148	0,0%	277	277	0,0%	196	195	-0,3%	325	324	-0,2%
Delfland	217	217	0,0%	404	404	0,0%	262	263	0,3%	449	450	0,2%
Drents Overijsselse Delta	158	158	0,0%	273	273	0,0%	243	231	-4,7%	357	346	-3,2%
Fryslân	158	158	0,0%	274	274	0,0%	289	267	-7,8%	406	383	-5,6%
Hollands Noorderkwartier	162	162	0,0%	272	272	0,0%	243	240	-1,2%	354	351	-0,8%
Hollandse Delta	166	166	0,0%	290	290	0,0%	225	227	0,8%	349	351	0,5%
Hunze en Aa's	149	149	0,0%	298	298	0,0%	245	231	-5,7%	394	380	-3,5%
Limburg	116	116	0,0%	220	220	0,0%	168	165	-1,5%	273	270	-1,0%
Noorderzijvest	157	157	0,0%	288	288	0,0%	276	258	-6,3%	407	390	-4,3%
Rijn en IJssel	117	117	0,0%	223	223	0,0%	176	172	-2,3%	283	279	-1,4%
Rijnland	167	167	0,0%	290	290	0,0%	212	211	-0,4%	335	334	-0,2%
Rivierland	165	165	0,0%	275	275	0,0%	253	249	-1,7%	363	359	-1,2%
Scheldestromen	157	157	0,0%	281	281	0,0%	250	228	-8,7%	375	353	-5,8%
Schieland en de Krimpenerwaard	156	156	0,0%	256	256	0,0%	202	201	-0,8%	303	301	-0,5%
Vallei & Veluwe	111	111	0,0%	219	219	0,0%	150	148	-1,4%	259	257	-0,8%
Vechtstromen	131	131	0,0%	235	235	0,0%	205	200	-2,4%	309	304	-1,6%
Zuiderzeeland	146	146	0,0%	265	265	0,0%	233	230	-1,1%	352	349	-0,7%

Lastendruk in euro's en ontwikkeling in %'s

Waterschap	Agrarisch bedrijf			Natuurterrein			Groothandel			Productiebedrijf voedingsmiddelen			Wegen		
	Huidig	Nieuw	Ontwikkeling	Huidig	Nieuw	Ontwikkeling	Huidig	Nieuw	Ontwikkeling	Huidig	Nieuw	Ontwikkeling	Huidig	Nieuw	Ontwikkeling
Aa en Maas	3.647	4.480	22,8%	4.982	4.982	0,0%	1.185	1.150	-2,9%	18.930	18.755	-0,9%	83.979	104.954	25,0%
Amstel, Gooi en Vecht	4.308	6.593	53,0%	638	638	0,0%	679	666	-1,9%	17.948	17.883	-0,4%	102.361	159.535	55,9%
Brabantse Delta	2.933	4.271	45,6%	5.288	5.288	0,0%	1.194	1.158	-3,0%	21.338	21.160	-0,8%	164.233	99.295	-39,5%
De Dommel	2.513	3.685	46,7%	2.509	2.509	0,0%	840	806	-4,0%	17.333	17.165	-1,0%	57.042	86.503	51,6%
De Stichtse Rijnlanden	4.200	4.804	14,4%	3.783	3.783	0,0%	1.025	1.019	-0,6%	22.213	22.180	-0,1%	97.762	112.888	15,5%
Delfland	5.384	8.599	59,7%	3.360	3.360	0,0%	1.196	1.206	0,9%	30.756	30.809	0,2%	313.358	205.671	-34,4%
Drents Overijsselse Delta	3.555	4.760	33,9%	4.593	5.510	20,0%	1.413	1.276	-9,7%	22.246	21.558	-3,1%	80.373	111.064	38,2%
Fryslân	4.299	5.656	31,6%	6.806	6.806	0,0%	1.989	1.717	-13,7%	25.404	24.044	-5,4%	96.520	131.570	36,3%
Hollands Noorderkwartier	4.887	6.330	29,5%	5.562	5.562	0,0%	1.363	1.328	-2,6%	21.453	21.276	-0,8%	220.520	150.178	-31,9%
Hollandse Delta	4.690	5.456	16,3%	5.612	5.612	0,0%	1.143	1.165	2,0%	22.095	22.209	0,5%	274.121	128.709	-53,0%
Hunze en Aa's	3.179	4.104	29,1%	5.778	5.778	0,0%	1.674	1.507	-10,0%	28.037	27.199	-3,0%	69.092	92.929	34,5%
Limburg	2.437	3.656	50,0%	3.509	3.509	0,0%	993	962	-3,1%	18.816	18.660	-0,8%	136.000	84.994	-37,5%
Noorderzijvest	3.690	4.982	35,0%	6.834	6.834	0,0%	1.886	1.678	-11,0%	26.853	25.814	-3,9%	81.391	114.540	40,7%
Rijn en IJssel	2.752	3.348	21,7%	4.100	4.100	0,0%	1.091	1.043	-4,5%	19.616	19.373	-1,2%	61.802	76.902	24,4%
Rijnland	3.669	5.815	58,5%	3.021	3.021	0,0%	973	963	-1,0%	21.109	21.059	-0,2%	212.137	138.560	-34,7%
Rivierland	3.886	5.505	41,7%	5.465	5.465	0,0%	1.436	1.384	-3,6%	21.750	21.488	-1,2%	221.598	129.330	-41,6%
Scheldestromen	3.293	4.982	51,3%	6.010	6.010	0,0%	1.555	1.294	-16,8%	24.303	22.994	-5,4%	72.986	116.292	59,3%
Schieland en de Krimpenerwaard	4.064	5.922	45,7%	3.380	3.380	0,0%	903	884	-2,1%	17.769	17.674	-0,5%	95.543	142.076	48,7%
Vallei & Veluwe	2.396	3.307	38,0%	2.668	2.668	0,0%	856	831	-2,9%	18.610	18.485	-0,7%	53.846	76.738	42,5%
Vechtstromen	3.140	3.913	24,6%	4.672	4.672	0,0%	1.252	1.192	-4,8%	20.080	19.782	-1,5%	70.893	90.471	27,6%
Zuiderzeeland	4.367	4.718	8,0%	9.621	9.621	0,0%	1.459	1.429	-2,1%	23.061	22.911	-0,6%	100.359	109.260	8,9%

3.5 Bandbreedte tarieven ongebouwd en gebouwd

Door het combineren van de 'tarieventabellen' uit de paragrafen 3.3 en 3.4 wordt inzichtelijk tot welke bandbreedte in tarieven voor ongebouwd en gebouwd het Verbeterd Combimodel leidt. Op basis van bestuurlijke keuzes zouden de tarieven zich binnen deze bandbreedtes kunnen bewegen:

Tarieven in euro's en %'s

Waterschap	Ongebouwd			Gebouwd		
	Huidig tarief	Minimum tarief	Maximum tarief	Huidig tarief	Minimum tarief	Maximum tarief
Aa en Maas	83,98	56,51	104,95	0,03505%	0,03359%	0,03797%
Amstel, Gooi en Vecht	102,36	85,90	159,54	0,01227%	0,01172%	0,01264%
Brabantse Delta	65,69	53,47	99,29	0,03281%	0,03133%	0,03530%
De Dommel	57,04	46,58	86,50	0,02054%	0,01914%	0,02136%
De Stichtse Rijnlanden	97,76	60,79	112,89	0,02391%	0,02364%	0,02559%
Delfland	125,34	110,75	205,67	0,02255%	0,02299%	0,02407%
Drents Overijsselse Delta	80,37	59,80	111,06	0,04219%	0,03645%	0,04683%
Fryslân	96,52	70,85	131,57	0,06585%	0,05452%	0,07565%
Hollands Noorderkwartier	113,96	80,87	150,18	0,04070%	0,03922%	0,04440%
Hollandse Delta	109,65	69,30	128,71	0,02958%	0,03052%	0,03399%
Hunze en Aa's	69,09	50,04	92,93	0,04812%	0,04114%	0,05481%
Limburg	54,40	45,77	84,99	0,02615%	0,02485%	0,02821%
Noorderzijlvest	81,39	61,68	114,54	0,05940%	0,05074%	0,06546%
Rijn en IJssel	61,80	41,41	76,90	0,02989%	0,02786%	0,03359%
Rijnland	84,85	74,61	138,56	0,02266%	0,02224%	0,02390%
Rivierenland	88,64	69,64	129,33	0,04380%	0,04162%	0,04796%
Scheldestromen	72,99	62,62	116,29	0,04662%	0,03572%	0,05001%
Schieland en de Krimpenerwaard	95,54	76,50	142,08	0,02305%	0,02226%	0,02380%
Vallei & Veluwe	53,85	41,32	76,74	0,01988%	0,01884%	0,02082%
Vechtstromen	70,89	48,72	90,47	0,03696%	0,03447%	0,04093%
Zuiderzeeland	100,36	58,83	109,26	0,04343%	0,04218%	0,05339%

4. EERSTE RESULTATEN GEVOELIGHEIDSANALYSES PERIODE T/M 2025

In de gevoeligheidsanalyses zijn ontwikkelingen van o.a. het aantal inwoners en de arealen ongebouwd en natuur doorgerekend. De eerste resultaten geven aan dat de bandbreedtes voor deze twee categorieën in 2025 beter zouden voldoen als nu. Bij de huidige lijn voor het kostenaandeel ongebouwd zouden nog steeds voor één waterschap het kostenaandeel van 2025 die op basis van het huidige stelsel zouden gelden buiten de bandbreedte van het model liggen, maar zou in 2025 nog slechts sprake zijn van een marginaal verschil (nu 1,4%punten verschil, in 2025 0,1%punten verschil). Voor natuur geldt een nagenoeg vergelijkbaar resultaat: in 2020 zou het kostenaandeel van 1 waterschap 0,07%punten buiten de bandbreedte van het model liggen, in 2025 is dat voor hetzelfde waterschap in dezelfde mate het geval zijn en zou er daarbij voor 1 waterschap sprake van een verschil van 0,01%punt. Per saldo worden de verschillen kleiner. Dit alles geeft een eerste indicatie dat het model toekomstbestendig is.

Hierbij geldt dat het definitieve verband tussen de gebiedskenmerken en de kostenaandelen vlak voor het inwerkingtreden van het nieuwe stelsel op basis van de dan geldende verhoudingen definitief zal worden bepaald.

5. FISCALE EN JURIDISCHE UITWERKING IN REGELGEVING

In bijlage 3 van deze notitie is aangegeven welke wijzigingen in de Waterschapswet en het Waterschapsbesluit naar het oordeel van de werkgroep nodig zijn voor de juridische verankering van het Verbeterd Com-bimodel. Daaruit blijkt dat het model volgens de werkgroep goed in regelgeving is te vervatten. Uiteraard is de uiteindelijke verankering in regelgeving aan de wetgever.

6. BESPIEGELINGEN WERKGROEP

Lost het model de in de LV-opdracht opgenomen knelpunten op?

Kijkend naar de knelpunten die moeten worden opgelost, komt de werkgroep tot het volgende:

- de weeffout wordt opgelost omdat de kostentoedeling niet op basis van waarde gebeurt;
- het model maakt door zijn bandbreedtes voor alle categorieën een gelijkmatige tariefontwikkeling mogelijk.

Voldoet het model aan de in de LV-opdracht opgenomen uitgangspunten?

Op basis van het voorgaande is het huidige beeld als volgt:

Uitgangspunt	Beoordeling	Motivatie (indien nodig)
Kostenterugwinning	+	
(meer) Ruimte voor regionaal maatwerk	+	Door de aanwezigheid van bandbreedtes
Beperkte lastenverschuivingen	+/-	Voor 1 waterschap valt het huidige kostenaandeel ongebouwd en voor een ander waterschap dat van natuur buiten de bandbreedte van het model. Er is sprake van geringe verschillen en dus van beperkte lastenverschuivingen.
Toekomstbestendig	+	
Fiscaal-juridische verankering	+	
Doelmatig	+	

Oordeel van de stuurgroep over de uitgangspunten:

- Uitlegbaar
- Maatschappelijk gedragen

-
-
-
-

Slotwoorden werkgroep over Verbeterd Combimodel

De werkgroep staat nog graag stil bij de vraag of een model waarin het profijtgedeelte niet op basis van waarde wordt verdeeld nog bijzondere aandachtspunten met zich meebrengt. Een dergelijk model vertoont logischerwijs immers minder gelijkenissen met het huidige stelsel, waarin waarde de verdeelmaatstaf is. Aan de andere kant merkt de werkgroep op dat ook in een stelsel zonder gebruik van waarde in de kostentoedeling in beginsel voldoende elementen overblijven die dicht bij het huidige stelsel blijven. De werkgroep noemt als voorbeelden:

- het in tact laten van het onderscheid tussen een solidariteitsdeel wat door de ingezetenen wordt opgebracht en een profijtdeel wat door de eigenaren van onroerende zaken wordt betaald;
- het in tact laten van de drie specifieke belanghebbende categorieën: gebouwd, ongebouwde gronden en natuur.

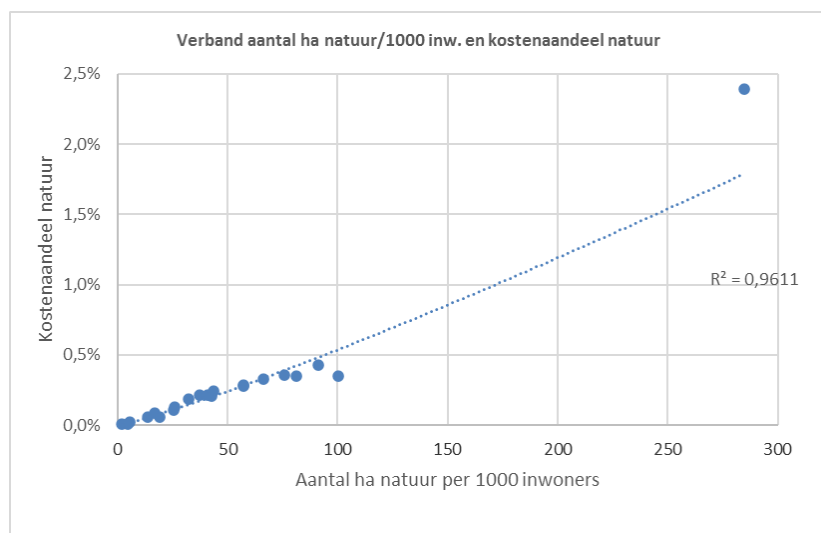
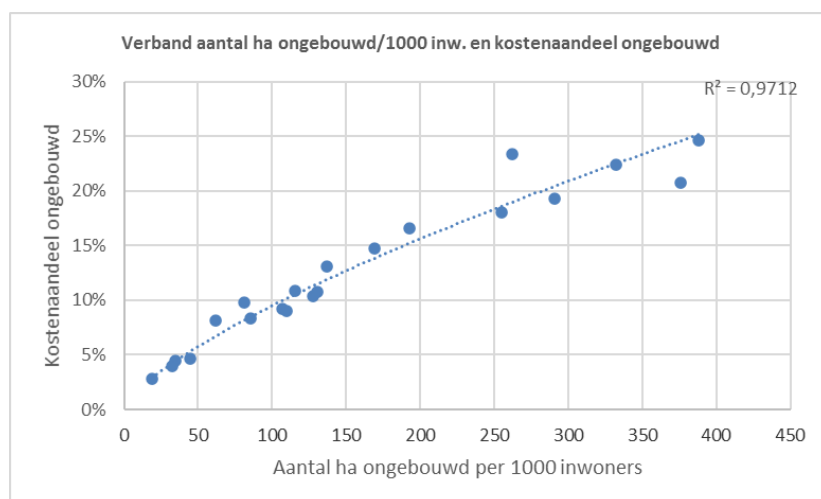
ONDERBOUWING EN CONSEQUENTIES BANDBREEDTES ONGEBOUWD EN NATUUR IN VERBETERD COMBIMODEL

1. TOTSTANDKOMING BANDBREEDTES

De leidende gedachte van het Verbeterd Combimodel is: hoe groter de dichtheid van het areaal, hoe groter het profijt en daarmee het kostenaandeel. Op basis van dit principe zijn verbanden tussen objectieve gebiedskenmerken en de kostenaandelen van de categorieën ongebouwd en natuur onderzocht. Uit dit onderzoek kwam naar voren dat er een sterk verband bestaat tussen:

- de ongebouwde dichtheid, uitgedrukt in aantal ha ongebouwd per 1000 inwoners, en het kostenaandeel voor de categorie ongebouwd;
- de natuurdichtheid, uitgedrukt in aantal ha natuur per 1000 inwoners, en het kostenaandeel voor de categorie natuur.

De volgende twee figuren geven deze verbanden weer, waarbij geldt dat de lijn voor ongebouwd tot stand is gekomen na correctie van de kostenaandelen vanwege het beperken van de tariefdifferentiatie wegen tot maximaal 100%.

Voor de categorieën ongebouwd en natuur zijn er bandbreedtes, waarmee er met de bandbreedte van het bandbreedte van het ingezetenaandeel ook automatisch ook een bandbreedte voor de vierde categorie gebouwd is.

Kostenaandeel ongebouwd

De lijn met bandbreedtes voor de categorie ongebouwd is in de hoofdtekst van deze notitie weergegeven. De formule die onder deze lijn ligt en dus het verband tussen het aantal ha's ongebouwd per 1.000 inwoners en het kostenaandeel van de categorie ongebouwd weergeeft, luidt als volgt:

$$\text{Kostenaandeel ongebouwd (\%)} = 0,00346 * (\text{aantal ha ongebouwd per 1000 inw})^{0,71905}$$

Het kostenaandeel heeft een bandbreedte van + en - 30%.

Kostenaandeel natuur

Ook voor het kostenaandeel natuur is de lijn met bandbreedtes in de hoofdtekst opgenomen. De formule van deze lijn luidt:

$$\text{Kostenaandeel natuur (\%)} = (0,00003 * (\text{aantal ha natuur per 1000 inw})^{1,14984})$$

Het berekende kostenaandeel heeft een bandbreedte van + en - 30%.

2. CONSEQUENTIES BANDBREEDTES ONGEBOUWD EN NATUUR

2.1 Kostenaandeel ongebouwd

In de volgende tabel is per waterschap weergegeven hoe de uit het model voortvloeiende bandbreedte voor ongebouwd zich op dit moment verhoudt tot de huidige kostenaandeel. De ongebouwde dichtheid is gebaseerd op het aantal ha's dat in de kostentoeiding is gehanteerd die in 2020 van kracht is. De tabel laat zien dat het kostenaandeel voor één waterschap niet binnen de bandbreedte van het model ligt (geel gemarkeerd).

Waterschap	Ongebouwde dichtheid (ha/1.000 inw.)	Berekend kostenaandeel ongebouwd	Bandbreedte ongebouwd	Huidig kostenaandeel ongebouwd
Aa en Maas	137	11,9%	8,3 - 15,5%	13,1%
Amstel, Gooi en Vecht	33	4,3%	3,0 - 5,5%	4,0%
Brabantse Delta	128	11,3%	7,9 - 14,7%	12,2%
De Dommel	107	10,0%	7,0 - 13,0%	9,2%
De Stichtse Rijnlanden	62	6,7%	4,7 - 8,7%	8,2%
Delfland	19	2,8%	2,0 - 3,7%	4,4%
Drents Overijsselse Delta	255	18,6%	13,0 - 24,2%	18,1%
Fryslân	388	25,2%	17,6 - 32,7%	24,6%
Hollands Noorderkwartier	116	10,5%	7,4 - 13,7%	11,9%
Hollandse Delta	81	8,2%	5,7 - 10,6%	12,0%
Hunze en Aa's	333	22,5%	15,8 - 29,3%	22,4%
Limburg	110	10,2%	7,1 - 13,2%	10,9%
Noorderzijlvest	290	20,4%	14,3 - 26,5%	19,3%
Rijn en IJssel	193	15,2%	10,7 - 19,8%	16,6%
Rijnland	45	5,3%	3,7 - 6,9%	6,1%
Rivierenland	130	11,5%	8,0 - 14,9%	12,6%
Scheldestromen	376	24,6%	17,2 - 32,0%	20,7%
Schieland en de Krimpenerwaard	35	4,5%	3,1 - 5,8%	4,4%
Vallei & Veluwe	86	8,5%	5,9 - 11,0%	8,4%
Vechtstromen	169	13,8%	9,7 - 18,0%	14,8%
Zuiderzeeland	262	19,0%	13,3 - 24,7%	23,4%

2.2 Kostenaandeel natuur

Eenzelfde exercitie is gedaan voor het kostenaandeel natuur. De tabel hieronder geeft per waterschap aan hoe de uit het model voortvloeiende bandbreedte zich verhoudt tot de huidige kostenaandeel. Te zien is dat het huidige kostenaandeel voor één waterschap buiten de bandbreedte ligt (geel gearceerd).

Waterschap	Natuur-dichtheid (ha/1.000 inw.)	Berekend kostenaandeel natuur	Bandbreedte natuur	Huidig kostenaandeel natuur
Aa en Maas	32	0,16%	0,11 - 0,21%	0,19%
Amstel, Gooi en Vecht	4	0,02%	0,01 - 0,02%	0,01%
Brabantse Delta	37	0,19%	0,13 - 0,25%	0,21%
De Dommel	43	0,22%	0,16 - 0,29%	0,21%
De Stichtse Rijnlanden	14	0,06%	0,04 - 0,08%	0,06%
Delfland	2	0,01%	0,01 - 0,01%	0,01%
Drents Overijsselse Delta	100	0,60%	0,42 - 0,78%	0,35%
Fryslân	81	0,47%	0,33 - 0,61%	0,35%
Hollands Noorderkwartier	25	0,12%	0,09 - 0,16%	0,11%
Hollandse Delta	17	0,08%	0,05 - 0,10%	0,09%
Hunze en Aa's	91	0,54%	0,38 - 0,70%	0,43%
Limburg	41	0,21%	0,15 - 0,28%	0,22%
Noorderzijlvest	57	0,31%	0,22 - 0,41%	0,29%
Rijn en IJssel	57	0,32%	0,22 - 0,41%	0,28%
Rijnland	19	0,09%	0,06 - 0,12%	0,06%
Rivierenland	26	0,13%	0,09 - 0,16%	0,13%
Scheldestromen	66	0,37%	0,26 - 0,49%	0,33%
Schieland en de Krimpenerwaard	6	0,02%	0,02 - 0,03%	0,02%
Vallei & Veluwe	76	0,44%	0,31 - 0,57%	0,35%
Vechtstromen	44	0,23%	0,16 - 0,30%	0,24%
Zuiderzeeland	285	1,99%	1,39 - 2,52%	2,39%

OPMERKINGEN BIJ DE FINANCIËLE DOORREKENINGEN VAN HET VERBETERD COMBIMODEL

Voor de financiële consequenties van het Verbeterd Combimodel die eerder in deze notitie zijn gepresenteerd is het goed de opmerkingen die in deze bijlage zijn verwoord op het netvlies te hebben.

In het rekenmodel dat is gebruikt om de financiële consequenties in beeld te brengen is een tweetal vereenvoudigingen gehanteerd om het model niet te complex te maken. Het gaat om het volgende:

- In het model zijn alle kosten die via de watersysteemheffing in rekening worden gebracht, zowel voor de huidige situatie als voor de onderzochte modellen, verdeeld o.b.v. de kostenaandelen uit de kosten-toedelingsverordening. Dat betekent dat ook kosten die door waterschappen los van hun reguliere kostentoedeling rechtstreeks aan belastingplichtige categorieën toerekenen (het gaat om de kosten van de WOZ, kwijtschelding, overige kosten van heffing&invordering en verkiezingen) op deze wijze zijn verdeeld;
- In de berekeningen wordt wat betreft het huidige stelsel alleen rekening gehouden met de tariefdifferentiatie wegen. Het rekenmodel zou te complex worden wanneer ook de overige tariefdifferentiaties die waterschappen toepassen in de berekeningen worden opgenomen.

Het gevolg van het voorgaande is dat de berekeningen die in deze notitie zijn weergegeven op een aantal punten afwijken van de berekeningen die de waterschappen hebben gedaan voor de vaststelling van hun tarieven voor 2020. Als gevolg hiervan komen de tarieven en lastendruk in deze notitie voor de verschillende betalende groepen niet exact overeen met datgene wat in de huidige situatie wordt betaald of conform het onderhavige model zou worden betaald, maar is er sprake van een goede benadering daarvan. Omdat de bedragen vooral bedoeld zijn om verschillen zichtbaar te maken tussen de huidige situatie en de bewegingen die de modellen veroorzaken, is een exacte overeenkomst met de werkelijkheid ook niet noodzakelijk. Voor het doel waarvoor de cijfers zijn opgesteld voldoen deze prima, maar de gepresenteerde uitkomsten moeten niet worden vergeleken met de werkelijke belastingopbrengsten, tarieven en lastendruk van 2020. **De gepresenteerde financiële uitkomsten hebben dus een indicatief karakter.**

Referentie

De financiële consequenties van de diverse modellen zijn steeds gespiegeld aan de situatie waarin de belastingopbrengst van de watersysteemheffing wordt geheven met het huidige belastingstelsel, waarbij alleen de tariefdifferentiatie wegen is meegenomen. De opbrengsten die conform die methode landelijk met het huidige stelsel door de verschillende (sub)categorieën belastingplichtigen aan watersysteemheffing worden opgebracht, zijn opgenomen in de volgende tabel (bedragen in miljoenen euro's). De subcategorieën 'agrarisch', 'spoorwegen', 'wegen', 'bouwpercelen' en 'overig ongebouwd' vormen samen de categorie 'ongebouwd'.

Categorie	Opbrengst Huidig	Aandeel in opbrengst
ingezetenen	659	41,2%
gebouwd	738	46,2%
agrarisch	162	10,2%
spoorwegen	1	0,04%
wegen	30	1,9%
bouwpercelen	2	0,1%
overig ongebouwd	3	0,2%
natuur	4	0,2%
Totaal	1.598	100,0%

Naast inzicht in de tarieven van de vier betalende categorieën en de subcategorieën wegen en overig ongebouwd van de categorie ongebouwd wordt de lastendruk van de volgende standaardprofielen voor huishoudens en bedrijven in beeld gebracht:

- een éénpersoonshuishouden in een huurwoning;
- een meerpersoonshuishouden in een huurwoning;
- een éénpersoonshuishouden in een koopwoning met WOZ-waarde van € 200.000;
- een meerpersoonshuishouden in een koopwoning met WOZ-waarde van € 200.000;
- een agrarisch bedrijf met bedrijfsopstallen met WOZ-waarde van € 400.000 en 40 ha grond; dit bedrijf wordt aangeslagen voor 3 vervuilingseenheden;
- een natuurterrein van 1.000 ha;
- een groothandel met bedrijfspand met WOZ-waarde van € 2.400.000; dit tabelbedrijf wordt nu aangeslagen voor 7 vervuilingseenheden;
- productiebedrijf voedingsmiddelen met fabriek met WOZ-waarde van € 12.000.000; dit meetbedrijf wordt nu aangeslagen voor 300 vervuilingseenheden;
- 500 ha wegen van een gemeente.

WIJZIGINGEN IN WATERSCHAPSWET EN WATERSCHAPSBESLUIT

De wijzigingen die naar het oordeel van de werkgroep in bepalingen van de Waterschapswet en het Waterschapsbesluit moeten worden doorgevoerd om het Verbeterd Combimodel juridisch te verankeren zijn hieronder opgenomen. Uiteraard is de uiteindelijke verankering in regelgeving aan de wetgever.

Artikel I

De Waterschapswet wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 120 komt te luiden:

Artikel 120

1. Het algemeen bestuur stelt ten behoeve van de in artikel 117 bedoelde heffing een verordening vast, waarin voor elk van de categorieën van heffingplichtigen de toedeling van het kostendeel is opgenomen. Bij die verordening kan worden bepaald dat kosten van heffing en invordering van de watersysteemheffing en kosten van de verkiezing van de leden van het algemeen bestuur rechtstreeks worden toegerekend aan de betrokken categorieën van heffingplichtigen.
2. De toedeling van het kostendeel voor de categorie, bedoeld in artikel 117, onderdeel a, wordt bepaald aan de hand van aantal inwoners per vierkante kilometer in het gebied van het waterschap. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden hiertoe nadere regels gesteld.
3. De toedeling van het kostendeel voor de categorie, bedoeld in artikel 117, onderdeel b, wordt bepaald aan de hand van het aantal hectaren ongebouwde onroerende zaken, niet zijnde natuurterreinen, per 1000 inwoners in het gebied van het waterschap. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden hiertoe nadere regels gesteld.
4. De toedeling van het kostendeel voor de categorie, bedoeld in artikel 117, onderdeel c, wordt bepaald aan de hand van het aantal hectaren natuurterreinen per 1000 inwoners in het gebied van het waterschap. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden hiertoe nadere regels gesteld.
5. Het kostendeel voor de categorie, bedoeld in artikel 117, onderdeel d, wordt gelijkgesteld aan het resterende deel na het bepalen van de kostendelen van de categorieën, bedoeld in artikel 117, onderdelen a tot en met c.
6. De in het eerste lid bedoelde verordening wordt ten minste eenmaal in de vijf jaren herzien.

B

Artikel 122 komt te luiden:

Artikel 122

1. In afwijking van artikel 121, eerste lid, onderdelen b, c, en d kan het algemeen bestuur in de in artikel 120, eerste lid, genoemde verordening de heffing maximaal 75% lager vaststellen voor buitendijks gelegen onroerende zaken en voor onroerende zaken die blijkens de legger, bedoeld in artikel 78, tweede lid, als waterberging worden gebruikt.
2. In afwijking van artikel 121, eerste lid, onderdelen b, c, en d kan het algemeen bestuur in de in artikel 120, eerste lid, genoemde verordening de heffing maximaal 100% hoger vaststellen voor onroerende zaken gelegen in bemalen gebieden.

3. In afwijking van artikel 121, eerste lid, onderdelen b, c, en d kan het algemeen bestuur in de in artikel 120, eerste lid, genoemde verordening de heffing:
 - a. maximaal 100% hoger vaststellen voor onroerende zaken die in hoofdzaak bestaan uit glasopstanden als bedoeld in artikel 220d, eerste lid, onderdeel b, van de Gemeentewet;
 - b. maximaal 100% hoger vaststellen voor verharde openbare wegen.
4. De afwijkingen als bedoeld in het eerste, tweede en derde lid kunnen naast elkaar worden toegepast.

ARTIKEL II

Het Waterschapsbesluit wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 6.2 komt te luiden:

Artikel 6.2

1. Het kostendeel voor de categorie, bedoeld in artikel 117, onderdeel b, van de wet, in procenten wordt vastgesteld op basis van de formule: $0,00346 * (B^{0,71905})$
2. In het eerste lid staat *B* voor het aantal hectaren ongebouwde onroerende zaken, niet zijnde natuurterreinen, per 1000 inwoners in het gebied van het waterschap.

B

Artikel 6.3 komt te luiden:

Artikel 6.3

1. Het kostendeel voor de categorie, bedoeld in artikel 117, onderdeel c, van de wet, in procenten wordt vastgesteld op basis van de formule: $0,00003 * (C^{1,14984})$
2. In het eerste lid staat *C* voor het aantal hectaren natuurterreinen per 1000 inwoners in het gebied van het waterschap.

C

Artikel 6.4 komt te luiden:

Artikel 6.4

1. Het algemeen bestuur kan het kostendeel, bedoeld in artikel 6.2, tot maximaal 5 procentpunten lager of hoger vaststellen.
2. Het algemeen bestuur kan het kostendeel, bedoeld in artikel 6.3, tot maximaal 0,1 procentpunten lager of hoger vaststellen.

D

Artikel 6.5 tot en met 6.11 komen te vervallen.